

první porušení základních pravidel humanity a lidských práv, tedy těch práv, za která teď všichni tak vehementně bojujeme. Krátké poválečné dějiny československého státu začaly v roce 1945 selháním humanity a skončily o tři roky později katastrofou demokracie. Asi v tom je kus historické logiky. Převálcovala nás všechny. Němce i Čechy...

Ota Filip (Mnichov)

Vážená redakce :

Nejsem sám, kdo je otřesen neočekávanými výbuchy českého šovinismu v kritikách Danubiova článku v čísle 58 o odsunu Němců. Ve svém « Stanovisku » pánové Horák, Jonáš, Luža a Povolný, mimochodem vysocí funkcionáři Rady Svobodného Československa, považují za svou povinnost se « veřejně distancovat » od « mravních soudů » o odsunu, které prý « postrádají objektivitu ». Proč nemluvíte jasněji, vážení autoři « Stanoviska » ? Proč neprohlásíte rovnou, že souhlasíte s vyhnáním tří milionů Němců na základě principu kolektivní viny, lhostejno zda vinných či nevinných, starců, žen či dětí ? Nezamlouvalo by se vám náhodou, říci to v této formě ? Ale vždyť je to přesně to, co se tehdy stalo ! K čemu tedy krasoduchá stylistická cvičení na toto thema ? Navíc, pánové autoři « Stanoviska », nepostřehli jste stále ještě, že od někdejších československých Němců Československu žádné nebezpečí nehrozí ? Nepostřehli jste, že přezývající někdejší sudetskí Němci jsou integrovanými občany Západního Německa (nebo Rakouska či NDR), že jsou podřízeni zákonům a politickým rozhodnutím těchto zemí, že se jim většinou daří podstatně lépe než těm, kteří je kdysi z Československa vypudili, že jsou stejně již na živu pouze části starších generací, a že by musili být masochisty, kdyby se tam někdy chtěli vracet ?

Nepostřehli jste, pánové, že opravdovým problémem Československa je skutečnost, že je prakticky sovětskou gubernií, že je v područí poloasijského bolševismu, kterému vámi schvalovaný odsun kdysi nahrál do rukou ideální zbraň ? Nepostřehli jste stále ještě, že právě odsun vytvořil revoluční situaci, jež byla předpokladem komunistického puče, že vykopal psychologickou bariéru strachu a špatného svědomí mezi Československem a západním světem, kterou dodnes těžko překonáváme ?

Vaše « Stanovisko » v krátkosti praví : « já nic, já muzikant, za všechno mohou tehdejší poměry ». Cožpak nevíte, pánové, že právě tak argumentují kamuflované zbytečky někdejších nacistů : zavraždění šesti milionů Židů, vraždění Rusů, Poláků, Jihoslovanů, Čechů – to holt byla tehdá taková ta doba, za to Němci přece nemohou... Němcům nedostatek sebekritiky vytýkáte, ale sami ji nemáte.

Navíc, nezdá se vám pánové nějak podivné, že vaše « Stanovisko » k odsunu je obsahově totožné se stanoviskem komunistického režimu, pánů Husáka, Štrougala, Kapka, Fojtíka, Bílaka ? Nenapadlo vás ještě, že právě oni mají důvod proč být za odsun vděční ?

Je podivné, pánové, jak vám funkce a již jen zdánlivá moc v Radě Svobodného Československa zkreslily perspektivu. Vezměme za dané, že vzhledem ke své nešťastné geografické situaci to Československo muselo prohrát, že jsme nemohli uniknout sevření v sovětském bloku. Ale proč se tak vždycky muselo stát s ostudou ? Proč ostudná kapitulace v roce 1938, proč barbarské chování vůči nevinným v letech 1945-1946, proč ostudná kapitulace v roce 1948, a tak dále a tak dále ? A po každé porážce vždycky jekot « vlastenců » na thema « my Češi jsme vždycky všechno dělali dobře, to jenom ti druzí ». Nonapudá vás, že také to je příčinou naší nedobré pověsti ?

Je zajímavé, že ministr Jaroslav Stránský, aktivní spoluvůrce někdejší politiky, počátkem padesátých let v Londýně kritizoval odsun jako nemorální, jako předpoklad dalších

nelidskostí před a po komunistickém puči (na rozdíl od Milana Hübla jsem tomu tehdy byl v londýnském Ústavu Edvarda Beneše přítomen). Ministr kritiku a sebekritiku otevřeně provedl, ale příslušníci další generace, pánové Horák, Jonáš, Luža a Povolný, ti se přece od jakékoli kritiky odsunu musí přísně distancovat, vždyť jsou přece funkcionáři !

Dopis Radomíra Luži z Nového Orleansu je přístojně charakterizován terminologií, kterou tento pán používá, totiž « bullshit, neboli býčf lejno ». Tentokrát v předměstském slangu, opět jednou za všechno mohou jiní, Israelci za svou « politiku odvety » (PLO, jak se zdá, u pana Luži nemůže za nic), spojenci za letecké útoky proti německému civilnímu obyvatelstvu (a co anglické civilní obyvatelstvo včetně Pavla Tigrida, to nic, pane Lužo ?), atd. atd., jenom pan Luža a národ český nemůže nikdy za nic. A jaké prý má Pavel Tigrid právo kritizovat národ český ? Odpověď je nasnadě : rozhodně větší než má pan Luža na kritiku spojenců a Israele.

Také po stránce akademické jsou tu jevy podivuhodné. Tak pan Luža – na rozdíl např. od Hugh Setona Watsona – se domnívá, že historik nesmí hodnotit, a nesmí se pokoušet o vysvětlování kausálních nexů. Zřejmě si pan Luža myslí, že historikem je on a nikoli Seton Watson, a plete si historii s historiografií či vydáváním Pečírka kalendáře. Ale abych mu nekřivdil : snad to pan Luža dobře ví, ale hodnocení používá pouze tam, kde se mu to hodí.

Tak se člověk ptá : kdypak ti čeští « reprezentanti » konečně vyrostou ? (Jedinou duchovní potěchou v diskusi o odsunu v čísle 58 *Svědectví* je eminentně rozvážná a metodologicky vynikající stať Zdeňka Mlynáře.)

S pozdravem

Hanuš Hájek (Mnichov)

Mily přáteli...

Nevím, koho tak oslovuji. Pisatelé obdobně nadepsaných dopisů, nad nimiž se zamýšlím, také nevěděli. Výměna dopisů, mnohokrát opisovaných, se v naší zemi stává základem prostředkem k výměně názorů a k utváření veřejného vědomí. Vědomí, ne jen mínění. Veřejné « mínění » je často jen nekritický odraz anonymních předsudků doby. Mám je třeba něčeho základnějšího, veřejného *vědomí*, že v našem životě zdaleka není všechno neproblematické, že zdaleka ne všechno se dá vyřídit jednoznačným míněním. Právě v základních otázkách, v otázce občanské statečnosti a občanské odpovědnosti, v otázce lidských práv a státních rozhodnutí, je daleko důležitější vědomí celé složitosti problému a schopnost pochopit i názory zcela odlišné od našich vlastních, názory, které odmítáme. Není na světě národa, který by se mohl honosit jednoznačnou neviností všeho svého konání. V tom jsou národy zcela jako lidé. Každý nese na svých dějinách své temné a bolestné skvrny. Rozdíl mezi humánním, civilizovaným národem a národem barbarickým není rozdíl nevinosti a viny, ale toho, jak se který národ vypořádává se stinnými a problematickými stránkami svých dějin, Kainovým znamením nekulturního národa je, že apriorně prohlašuje za dobré všechno, co kdy učinil. Jakýkoliv pokus o kritické zamýšlení nad morálitou vlastních činů odsuzuje jako zradu a ubíjí je klackem a nadávkou : « sr...ky ! » či exilovou češtinou, « bullshit ! ». Máme svou pravdu : co je české, je hezké – a basta ! Oproti tomu kulturní národ si dovede přiznat mnohoznačnost, složitost i problematičnost svých dějin a dovede je podrobit nezaujaté kritice. I když svou minulost nemůže odčinit, zachovává si tím mravní rovnováhu. Nemusí zjednodušovat, nemusí lhát.